

Het nieuwe zorgstelsel en de arts BMO

*Een verkennende rondgang
door het nieuwe stelsel*

Jacques van der Most

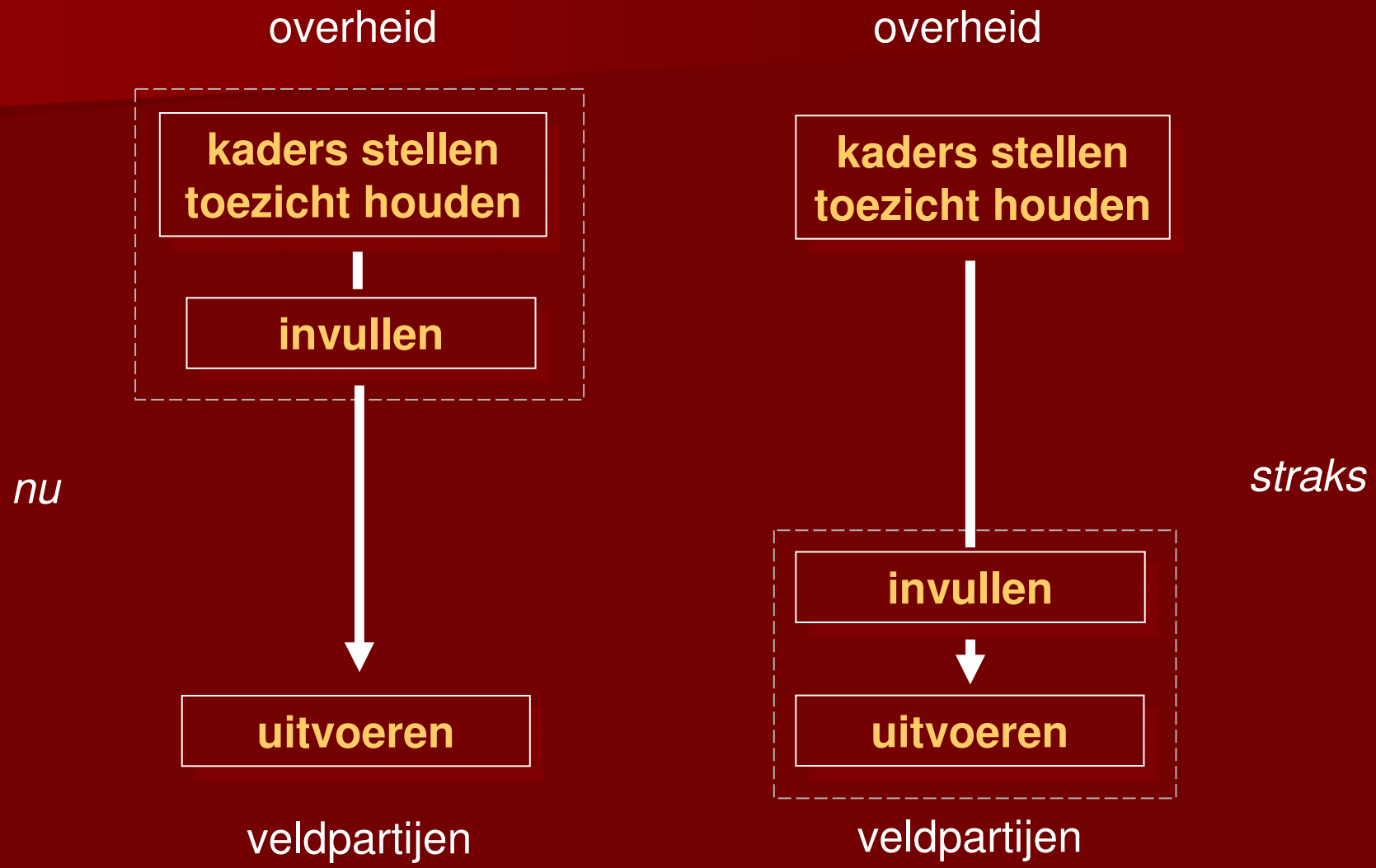
Menu

- herverdeling van verantwoordelijkheden
- publieke en private sociale verzekering
- solidariteitskenmerken nieuwe stelsel
- functiegericht omschreven prestaties
- prestatievormen: natura en restitutie
- eigen risico en no-claim uitkering
- zorgplicht, zorgregie, zorgstelsel
- negatief en positief gezondheidsbelang
- gezondheidszorg rondom de ZVW

Herverdeling van verantwoordelijkheden

- herijking gedachten over rol overheid in de maatschappij
- geloof in verzorgingsstaat is verdampt
- taken overheid beperken zich tot:
 - kaders stellen
 - toezicht houden
- maatschappelijke actoren vullen zelf de kaders in
- kostenvraagstuk geen (hoofd)motief voor stelselwijziging

Verantwoordelijkheidsverschuiving

Oorzaken nieuwe denken

- groeiend individualiteitsbesef door
 - toegenomen welvaart
 - redelijke spreiding daarvan
- verdelende rechtvaardigheid overheid op de tocht
- overheid trekt zich als grootondernemer uit samenleving terug
- economische omstandigheden werken als katalysator

Gezichtshoeken voor inrichting zorgstelsel

- gezondheidszorg is *individueel* goed dat *individueel* verzekerd dient te worden (huidige particuliere verzekering)
- gezondheidszorg is een *individueel* goed dat *collectief* verzekerd dient te worden (WTZ)
- gezondheidszorg is een *collectief* goed dat *collectief* verzekerd dient te worden (ZFW en AWBZ)
- gezondheidszorg is een *collectief* goed dat *individueel* verzekerd dient te worden (WZV)

Herverdelingsplaatje

PUBLIEK

- solidariteit
- verdelende rechtvaardigheid
- wet (overheidswet)
- eenzijdig
- uniformiteit
- bijdrage (iedereen) inkomensafhankelijk
- te verzekeren zorg

PRIVAAT

- markt
- ruilrechtvaardigheid
- contract (partijenwet)
- tweezijdig
- pluriformiteit
- premie (verzekerden) inkomensafhankelijk
- verzekerde prestaties

WIE REGELT WAT?

PUBLIEK **solidariteit**

verdelende rechtvaardigheid

- *wet* (“overheidswet”)
- *eenzijdig*
- *uniformiteit*

ruilrechtvaardigheid

- *contract* (“partijenwet”)
- *tweezijdig*
- *pluriformiteit*

PRIVAAT **markt**

verzekerden

Solidariteit in beeld

PREMIEZIJDE

INKOMENSSOLIDARITEIT
premiesolidariteit

*delen van premielasten
naar rato van inkomen*

PRESTATIEZIJDE

RISICOSOLIDARITEIT
pakketsolidariteit en
toegangssolidariteit

delen van risico's

KANSSOLIDARITEIT

delen van schadekans naar rato van ingebrachte risico

Implicaties risicosolidariteit

- iedereen moet zich verzekeren
- verzekeraars hebben acceptatieplicht
- voor hele pakket zonder uitsluitingen of verplichte eigen risico's
- geen premieopslagen

NB. Flexibilisering uniforme verzekeringspakket door functiegerichte omschrijving prestaties

Implicaties premiesolidariteit

- iedereen moet zich verzekeren
- iedereen heeft bijdrageplicht
- per zorgverzekeraar zelfde premie voor dezelfde polis
- zorgtoeslag: premie solidariteit via belastingstelsel

Vragen voor toekomst

- zal marktmechanisme consumptie en zorgkosten onder controle houden?
- zo niet, dan moet overheid:
 - toezien dat premies stijgen
 - zorgtoeslag laten meestijgen
 - pakket versmallen of eigen risico/bijdragen opleggen
 - zorgprijzen en –volumes budgetteren
- gaat minister van financiën stoel delen met minister van volksgezondheid?

Omschrijvingsmethoden

Prestatievormen: natura en restitutie

- natura is rechtstreekse betaling aan gecontracteerde zorgverlener?
- restitutie is vergoeding aan de verzekerde zonder gecontracteerde zorg?
- enig juiste antwoord: niet betalingswijze, maar aard van de prestatie is beslissend
- men spreekt van:
 - natura indien premie voor zorg
 - restitutie indien premie voor vergoeding
 - ongeacht wijze van betaling
- wijze van betaling is niet kern, maar GEVOLG van het onderscheid

Natura nader bezien

- natura: zorgverzekeraar is verzekeraar en meteen ook leverancier van de zorg die hij verzekert
- maakt niet uit of hij die zorg
 - in eigen beheer verleent door personen in zijn dienst tegen betaling van loon
 - het verlenen contractueel uitbesteedt aan zelfstandig werkzame zorgverleners tegen betaling van honorarium of tarief
- in beide gevallen geschiedt de verlening op basis van wederkerige contracten voor verlenen van diensten tegen betaling

Restitutie nader bezien

- restitutie: verzekeraar is enkel verzekeraar
- enige plicht: vergoeden van zorgkosten die verzekerde voor zichzelf maakt of heeft gemaakt
- die vergoeding kan hij betalen aan:
 - de verzekerde zelf
 - rechtstreeks aan de zorgverlener zonder afspraak
 - rechtstreeks aan de zorgverlener op basis van betalingscontract
 - op basis van overeengekomen tarieven aan de verzekerde of rechtstreekse zorgverlener
- restitutiecontracten gaan uit hun aard enkel over vergoeding en niet over de zorg zelf

Belang van onderscheid

- bij natura is zorgverzekeraar baas over het te leveren zorgproduct (= aanbodverzekering)
 - concrete invulling van het zorgproduct
 - kwaliteitsbewaking en -bevordering
 - organisatie zorgaanbod, inclusief disease management
 - doelmatigheid, inclusief case management
- bij restitutie is verzekerde baas over zorg die hij zich laat leveren (= vraagverzekering)
 - verzekeraar vergoedt slechts nota's: geen nota, geen vergoeding
 - verzekerde en niet verzekeraar bepaalt kwaliteit, organisatie en doelmatigheid van de zorg

Wettelijke opening in natura en restitutie-op-contractsbasis

- verzekerden hebben wettelijk recht om zorg buiten gecontracteerde zorgaanbod om te zoeken
- in dat geval per definitie alleen vergoeding
- verzekeraar mag op de vergoeding een zelf te regelen korting toepassen
- vergelijk in VS: HMO en POS (natura), EPO en PPO (restitutie)

Eigen risico en no-claim uitkering

- elke zorgverzekeraar moet polis zonder eigen risico aanbieden
- eigen risicotrappen zijn wettelijk vastgelegd
- zorgverzekeraars bepalen zelf bijhorende premiekortingen
- no-claimuitkering is een bedrag dat tot uitkering komt voor zover in een jaar geen kosten zijn gemaakt
- beide doorbreken enigszins de solidariteit ten nadele van verzekerden die bij uitstap voor zorg op de verzekering zijn aangewezen

Zorg rondom de ZVW

- de geestelijke gezondheidszorg gaat van de AWBZ over naar de ZVW (2007)
- de welzijnsgerelateer zorg van AWBZ naar de WMO (Wet maatschappelijke ondersteuning)
- vraag of resterende zorg (met name permanente residentiële zorg) substantieel genoeg is om AWBZ te handhaven
- politieke vraag: drie wetten (ZVW, AWBZ en WMO) of hele AWBZ over twee wetten verdelen (ZVW en WMO)?

Tweeluik: ZVW en WMO

- voordeel: overzichtelijkheid en slechts één grenslijn te bewaken
- verlost worden van AWBZ die van verzekerings- tot financieringswet is geworden
- onderbrengen van residentiële zorg in ZVW doenbaar via vereveningssysteem
- vraag of beheer van deze zorg in goede handen is bij marktgedreven zorgverzekeraars

Zorgplicht, zorgregie en zorgstelsel

- zorgverzekeraars hebben bij natura geen zorgplicht, maar een regelrechte prestatieplicht
- restitutieverzekeraars hebben geen zorgplicht, maar inspanningsplicht om verzekerden desgewenst bij zoeken van zorg te helpen (service)
- zorgregie alleen bij naturaverzekeringen
- het stelsel gaat zich splitsen in een verzekerings- en een zorgmarkt: geen vereenzelviging verzekering en zorg meer

Schadeverzekering vergoedt schade

- nieuwe verzekering gebaseerd en wettelijk geënt op klassieke schadeverzekeringsbegrip
- veronderstelt een op geld waardeerbaar risico, dat zich moet verwezenlijkt hebben om tot compensatie van geleden schade te komen
- sociale ziektekostenverzekering behartigt het negatieve gezondheidsbelang
- keuze voor schadeverzekeringsmodel verwaarloost belang van gezondheidsonderhoud en -bevordering voor samenleving
- gezondheidsonderhoud en –bevordering gedijen het beste in samenhang curatieve zorg

***Eindpunt van rondleiding
door zorgstelsel***